

การพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

THE ORGANIZATIONAL CLIMATE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS, BURIRAM
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ศิวพันธ์ อังคุระซี, กรองทิพย์ นาควิเชตร, วิภาส ทองสุทธิ
Siwapan Angkurasi, Krongtip Nakvichet, vipas Thongsuddhi
วิทยาลัยนครราชสีมา
Nakhon Ratchasima College

E-mail : siwapan.angkurasi@gmail.com, Krongtip.nakvichet@gmail.com, drvipas@gmail.com

(Received : 11 January 2024 ; Edit : 16 January 2024 ; accepted : 16 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ เปรียบเทียบและศึกษาแนวทางพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)
ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่าเป็นบรรยากาศองค์การแบบอิสระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศและขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและด้านมิติอุปสรรค ด้านมิติมิตรสัมพันธ์ ด้านมิติทางเงิน ด้านมิติเป็นแบบอย่าง และด้านมิติกฎปรกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านมิติกฎปรกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า ควรส่งเสริมสวัสดิการและสมรรถนะให้กับคณะครู ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน สนับสนุนและมอบโอกาสให้คณะครูเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ

คำสำคัญ : บรรยากาศองค์การ, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The purpose of this research was to study the levels, comparisons, and guidelines for developing the organizational climate of Educational Institutions, Buriram Secondary Educational Service Area Office. The classifications are gender, work experience, and the educational Institutions size. The sample group were teachers total was 341 peoples. The research instruments were questionnaires and compare Halpin & Croft's organizational climate. The questionnaire and Interview form. The index of item-objective congruence value between 0.80 – 1.00. The reliability values of entire questionnaire were equal to 0.98. The statistics for data analysis were frequency, percentage, median, standard deviation, t-test and f-test value.

The research result found that;

1. The organizational climate form of Educational Institutions, Buriram Secondary Educational Service Area Office found that it was autonomous climate. The overall is at a moderate level.

2. The organizational climates of Educational Institutions, Buriram Secondary Educational Service Area Office classified by educational institution gender and educational institution size. The overall and hindrance dimension, intimacy dimension, aloofness dimension, trust dimension, and consideration dimensions different at .05 level. Classified by educational institution work experience. The overall were not statistics significance different. Consider in each dimension found that the consideration dimensions were statistics significance different at .05 level.

3. The Guidelines for developing the organizational climate of Educational Institutions, Buriram Secondary Educational Service Area Office found that the welfare and competency of teachers should be promoted. in teaching and learning work Support and provide opportunities for teachers to advance in their careers.

Keywords : Organizational Climate, Development guidelines

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติเรื่องความมุ่งหมายและหลักการ โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) การจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้นว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด จำเป็นจะต้องมีกระบวนการจัดการที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจของบุคลากร การจัดระเบียบและโครงสร้างการจัดการองค์การจะนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บรรยากาศองค์การเป็นตัวแปรสำคัญในการมีส่วนกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนในองค์การ ความสำเร็จขององค์การส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับบรรยากาศองค์การ ซึ่งมีส่วนในการสนับสนุนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ศศิญาดา กาวิตา, 2553 : 26) นอกจากนี้ บรรยากาศองค์การจะมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของ ผู้ปฏิบัติงานในองค์การ และมีส่วนในการวางรูปแบบความคาดหวังของสมาชิกในองค์การต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์การซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ทัศนคติที่ดีต่อองค์การ รวมไปถึงความพอใจที่จะอยู่ในองค์การ ดังนั้นหากต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาองค์การ สิ่งที่น่าพัฒนาองค์การจะต้องพิจารณาเปลี่ยนแปลง คือ บรรยากาศองค์การเพราะ บรรยากาศองค์การได้รับการส่งเสริมมาจากความเป็นมาของวัฒนธรรมและกลยุทธ์ขององค์การตั้งแต่วินิจฉัย

สำหรับบรรยากาศของสถานศึกษา เป็นสภาพที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษามีผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มบุคคลในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแห่งหนึ่งแตกต่างไปจากสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิผล จากการศึกษาพบว่า บรรยากาศของสถานศึกษาส่งผลทางบวกทางตรงต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และมีอิทธิพลต่อการคิด แรงจูงใจ ความพึงพอใจ ตลอดจนความสำเร็จของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่บริการทั้งหมด 23 อำเภอ สถานศึกษาในสังกัด 66 แห่ง จำนวนสถานศึกษา แบ่งกลุ่มบริหารจัดการโดยจำแนกตามสหวิทยาเขต จำนวน 9 สหวิทยาเขต จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด 3,683 คน และมีนักเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 62,315 คน โดยบางสถานศึกษาเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง ซึ่งทำให้ครูต้องรับภาระมาก ทั้งการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แก่นักเรียน และยังมีงานพิเศษต่าง ๆ อีกมากมาย ครูขาดการติดต่อและร่วมมือกันด้านการทำงาน ซึ่งจากสภาพและปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานที่ไม่บรรลุผลเท่าที่ควรและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มสาระ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2565)

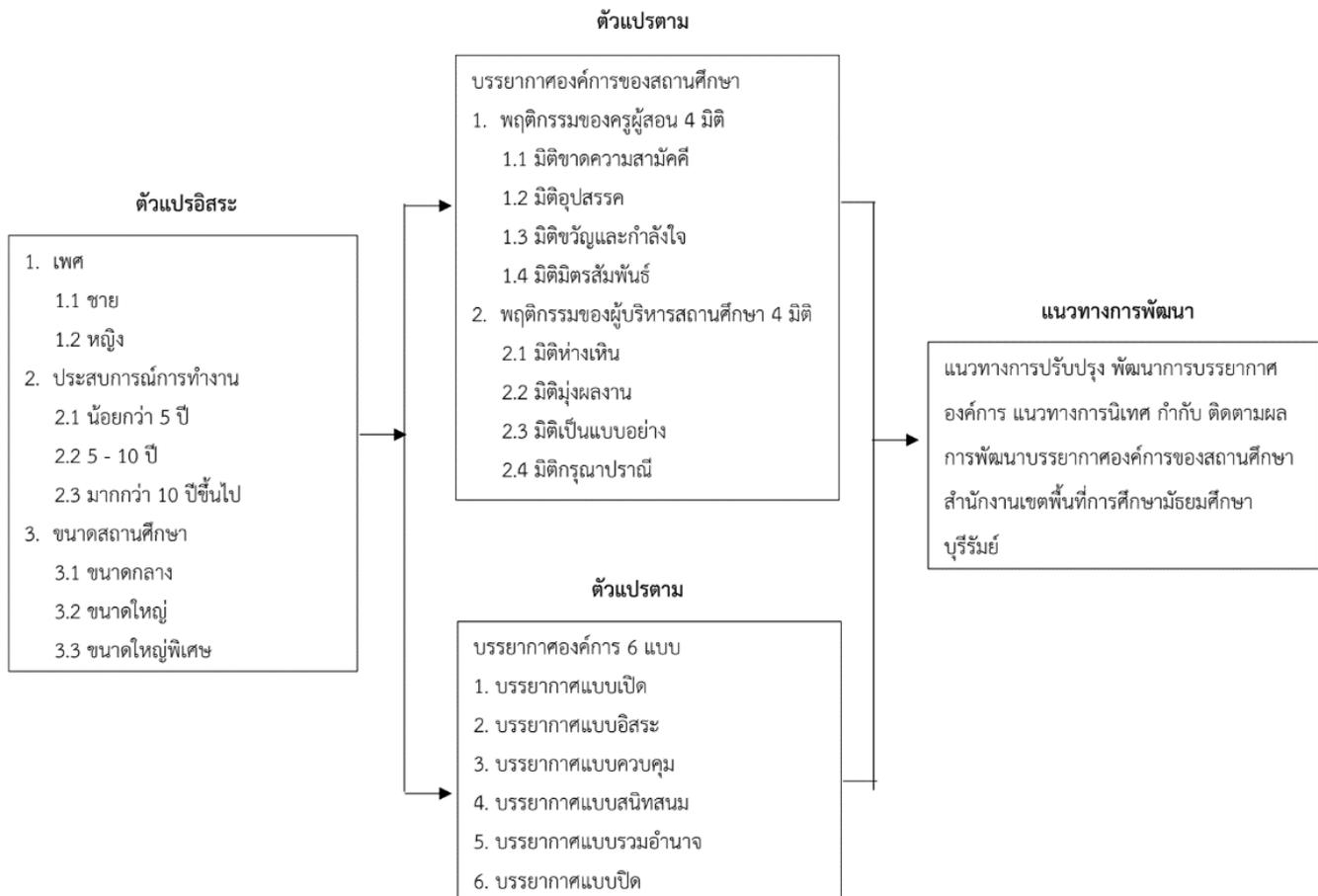
จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและสร้างเสริมบรรยากาศที่พึงประสงค์ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ตามแนวคิดของ Halpin & Croft (1963)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

- ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์แตกต่างกัน
- ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์แตกต่างกัน
- ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 66 สถานศึกษา 3,098 คน
- กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970 : 607 - 608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 341 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์การสุ่ม ซึ่งจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

- 2.1 เพศ จำแนกได้ 2 กลุ่ม ได้แก่
2.1.1 ชาย	จำนวน 123 คน
2.1.2 หญิง	จำนวน 218 คน
รวม	จำนวน 341 คน
- 2.2 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่
2.2.1 น้อยกว่า 5 ปี	จำนวน 88 คน
2.2.2 5 - 10 ปี	จำนวน 144 คน
2.2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	จำนวน 109 คน
รวม	จำนวน 341 คน
- 2.3 ขนาดสถานศึกษา จำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่
2.3.1 ขนาดกลาง	จำนวน 75 คน
2.3.2 ขนาดใหญ่	จำนวน 96 คน
2.3.3 ขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 170 คน
รวม	จำนวน 341 คน

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น โรงเรียนมาตรฐานสากล สถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน สมศ. รอบ 3 จำนวน 9 ท่าน

ตัวแปร

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ตามแนวคิดของ Halpin & Croft (1963 อ้างใน จันทรอัมพร เชื่อมทอง, 2562) ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมของครูผู้สอน 4 มิติ

1.1 มิติขาดความสามัคคี	1.2 มิติอุปสรรค
1.3 มิติขวัญและกำลังใจ	1.4 มิติมิตรสัมพันธ์
2. พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 มิติ

2.1 มิติห่างเหิน	2.2 มิติมุ่งผลงาน
2.3 มิติเป็นแบบอย่าง	2.4 มิติกรุณาปราณี
3. บรรยากาศองค์การ 6 แบบ

3.1 บรรยากาศแบบเปิด	3.2 บรรยากาศแบบอิสระ
3.3 บรรยากาศแบบควบคุม	3.4 บรรยากาศแบบสนิทสนม
3.5 บรรยากาศแบบรวมอำนาจ	3.6 บรรยากาศแบบปิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open End) สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการสร้างบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และนำระดับสภาพบรรยากาศองค์การที่ต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย มาเป็นแนวทางการสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์การของ Halpin & Croft (1963) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74 - 84)

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามวัดบรรยากาศองค์การ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อความคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในโรงเรียนอนุบาลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.30 - 0.86

1.6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การ

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยนำระดับสภาพบรรยากาศองค์การที่ต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย มาเป็นแนวทางการสัมภาษณ์

2.4 นำร่างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เสนอเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามความเหมาะสมเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบระดับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ขอบหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

1.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ลงรหัส ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อ และบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

2. เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10 - 15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 98 - 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

1.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2.1 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์แบบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นบรรยากาศองค์การแบบอิสระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 แบบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

มิติบรรยากาศองค์การ	ความแตกต่างจากมิติบรรยากาศองค์การ						
	T	เปิด	อิสระ	ควบคุม	สนิทสนม	รวบอำนาจ	ปิด
มิติขาดความสามัคคี	29.06	13.94	10.94	8.94	30.94	35.94	32.94
มิติอุปสรรค	41.23	11.77	0.23	15.77	0.77	4.77	11.77
มิติขวัญและกำลังใจ	59.52	3.48	4.52	5.52	9.52	14.52	21.52
มิติมิตรสัมพันธ์	53.74	3.74	8.26	13.74	4.26	7.74	0.26
มิติห่างเหิน	53.14	11.14	7.86	1.86	9.14	15.14	1.86
มิติมุ่งผลงาน	56.43	13.43	13.43	6.57	19.43	1.43	2.43
มิติเป็นแบบอย่าง	55.07	4.07	5.07	10.07	3.93	0.07	11.07
มิติกรูมปราณี	51.81	9.19	1.19	0.81	0.19	0.81	10.81
รวม		70.76	51.50	63.28	78.18	80.42	92.66

จากตารางที่ 1 แสดงว่า แบบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยรวมคะแนนความแตกต่างจากมิติของแบบบรรยากาศที่น้อยที่สุด คือ แบบอิสระ มีคะแนนความแตกต่างเท่ากับ 51.50 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแบบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ยอมรับบรรยากาศองค์การแบบอิสระ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	มิติขาดความสามัคคี	2.02	0.67	น้อย	8
2	มิติอุปสรรค	2.69	0.68	ปานกลาง	7
3	มิติขวัญและกำลังใจ	3.71	0.68	มาก	1
4	มิติมิตรสัมพันธ์	3.39	0.70	ปานกลาง	4
5	มิติห่างเหิน	3.36	0.59	ปานกลาง	5
6	มิติมุ่งผลงาน	3.53	0.69	มาก	2
7	มิติเป็นแบบอย่าง	3.46	0.82	ปานกลาง	3
8	มิติกรูณาปราณี	3.28	0.92	ปานกลาง	6
ภาพรวม		3.18	0.47	ปานกลาง	

จากตาราง 2 แสดงว่า บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้าน มิติขาดความสามัคคี มิติขวัญและกำลังใจ มิติมุ่งผลงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมิติขวัญและกำลังใจ ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ ด้านมิติมุ่งผลงาน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.69) และด้านมิติเป็นแบบอย่าง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมิติขาดความสามัคคี ($\bar{X} = 2.02$, S.D. = 0.67)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ชาย		หญิง		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	มิติขาดความสามัคคี	2.11	0.67	1.97	0.67	1.89	0.059
2	มิติอุปสรรค	2.76	0.68	2.66	0.69	1.31	0.192
3	มิติขวัญและกำลังใจ	3.73	0.69	3.69	0.67	0.56	0.578
4	มิติมิตรสัมพันธ์	3.50	0.63	3.32	0.73	2.32	0.021
5	มิติห่างเหิน	3.44	0.61	3.30	0.58	2.04	0.043
6	มิติมุ่งผลงาน	3.61	0.66	3.49	0.71	1.42	0.157
7	มิติเป็นแบบอย่าง	3.59	0.76	3.38	0.84	2.24	0.026
8	มิติกรูณาปราณี	3.41	0.86	3.19	0.94	2.13	0.034
ภาพรวม		3.27	0.45	3.13	0.47	2.71	0.007

*p < .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและด้านมิติมิตรสัมพันธ์ ด้านมิติห่างเหิน ด้านมิติเป็นแบบอย่าง และด้านมิติกรูณาปราณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูเพศหญิง ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. มิติขาดความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.98	0.49	1.09	0.339
	ภายในกลุ่ม	338	152.23	0.45		
	รวม	340	153.21			
2. มิติอุปสรรค	ระหว่างกลุ่ม	2	1.94	0.97	2.09	0.126
	ภายในกลุ่ม	338	156.88	0.46		
	รวม	340	158.82			
3. มิติขวัญและกำลังใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.99	0.55	1.19	0.307
	ภายในกลุ่ม	338	164.76	0.46		
	รวม	340	165.75			
4. มิติมิตรสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.13	0.49	1.02	0.363
	ภายในกลุ่ม	338	118.32	0.48		
	รวม	340	119.05			
5. มิติห่างเหิน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.13	0.62	0.18	0.838
	ภายในกลุ่ม	338	118.92	0.35		
	รวม	340	119.05			
6. มิติมุ่งผลงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.07	0.53	1.11	0.330
	ภายในกลุ่ม	338	162.22	0.48		
	รวม	340	163.29			
7. มิติเป็นแบบอย่าง	ระหว่างกลุ่ม	2	4.02	2.01	3.03	0.490
	ภายในกลุ่ม	338	224.24	0.66		
	รวม	340	228.26			
8. มิติกรุณาปราณี	ระหว่างกลุ่ม	2	5.47	2.74	3.31*	0.038
	ภายในกลุ่ม	338	279.56	0.83		
	รวม	340	285.03			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.85	0.42	1.93	0.147
	ภายในกลุ่ม	338	74.36	0.22		
	รวม	340	75.21			

*p < .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านมิติกรุณาปราณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
1. มิติขาดความสามัคคี	ระหว่างกลุ่ม	2	2.26	1.13	2.53	0.081
	ภายในกลุ่ม	338	150.95	0.45		

	รวม	340	153.21			
2. มิติอุปสรรค	ระหว่างกลุ่ม	2	3.60	1.80	3.92*	0.021
	ภายในกลุ่ม	338	155.22	0.46		
	รวม	340	158.82			
3. มิติขวัญและกำลังใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.53	0.77	1.67	0.189
	ภายในกลุ่ม	338	154.82	0.46		
	รวม	340	156.35			
4. มิติมิตรสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	3.38	1.69	3.52*	0.031
	ภายในกลุ่ม	338	162.40	0.48		
	รวม	340	165.78			
5. มิติห่างเหิน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.17	2.09	6.14*	0.002
	ภายในกลุ่ม	338	114.88	0.34		
	รวม	340	119.05			
6. มิติมุ่งผลงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.43	1.22	2.56	0.079
	ภายในกลุ่ม	338	160.86	0.48		
	รวม	340	163.29			
7. มิติเป็นแบบอย่าง	ระหว่างกลุ่ม	2	6.68	3.34	5.09*	0.007
	ภายในกลุ่ม	338	221.58	0.66		
	รวม	340	228.26			
8. มิติกรุณาปราณี	ระหว่างกลุ่ม	2	20.52	10.26	13.11*	0.000
	ภายในกลุ่ม	338	264.51	0.78		
	รวม	340	285.03			
	ระหว่างกลุ่ม	2	3.24	1.62	7.62*	0.001
รวม	ภายในกลุ่ม	338	71.97	0.21		
	รวม	340	75.21			

*p < .05

จากตารางที่ 5 แสดงว่า บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและมิติอุปสรรค มิติมิตรสัมพันธ์ มิติห่างเหิน มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกรุณาปราณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์และแนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
บรรยากาศองค์การแบบปิด		
1	ควรสนับสนุนและมอบโอกาสให้คณะครูเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ	2
2	ส่งเสริมสวัสดิการและสมรรถนะให้กับคณะครูในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน	4
3	ใช้หลักบริหารแบบธรรมาภิบาลและการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	1
4	สร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ สร้างความสามัคคี และให้รางวัล	2
บรรยากาศองค์การแบบรวบรวมอำนาจ		
5	มีภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารและตัดสินใจด้วยศาสตร์และศิลป์อย่างมีประสิทธิภาพ	5
6	มีความรู้ความสามารถในระเบียบการบริหารงาน	1
7	วางแผนการปฏิบัติการ มีโครงสร้างตามสายบังคับบัญชา รอบคอบในการปฏิบัติงาน	3

บรรยากาศองค์การแบบสนิทธสนม		
8	บริหารงานอย่างรอบครอบ มีความยืดหยุ่นในการสั่งงานโดยคำนึงถึงความสามารถของครู พร้อมนิเทศติดตามอย่างมีขอบเขต	2
9	มีความเมตตา ปฏิบัติต่อครูดูจรรบครวและมีความยุติธรรม	1
10	เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน ไม่ผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ	3
11	สร้างกิจกรรมที่หลากหลายให้คณะครูเกิดความสามัคคี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล	2
รวม		27

จากตารางที่ 6 แสดงว่า แนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ บรรยากาศองค์การแบบปิด ที่ควรดำเนินการสูงสุด คือ ส่งเสริมสวัสดิการและสมรรถนะ ให้กับคณะครูในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน (ความถี่ 4) บรรยากาศองค์การแบบรวบอำนาจ ที่ควรดำเนินการ สูงสุด คือ มีภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารและตัดสินใจด้วยศาสตร์และศิลป์อย่างมีประสิทธิภาพ (ความถี่ 5) บรรยากาศ องค์การแบบสนิทธสนม ที่ควรดำเนินการสูงสุด คือ เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน ไม่ผิด จรรยาบรรณวิชาชีพ (ความถี่ 3)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ นำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ดังนี้

1. แบบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า เป็นบรรยากาศองค์การแบบอิสระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากบรรยากาศในการบริหารงานที่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีความสัมพันธ์กันในการปฏิบัติงาน มีขวัญกำลังใจและให้ความช่วยเหลือร่วมกัน ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับศิริอร โมราอรรัตน์ (2558) ได้ศึกษาบรรยากาศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายปทุมมาลา จังหวัด สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ กิตติยา แสนสุข (2557) ได้ศึกษาบรรยากาศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายวังบูรพาจังหวัดสระแก้ว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า

2.1) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและด้านมิติมิตรสัมพันธ์ ด้านมิติห่าง เห็น ด้านมิติเป็นแบบอย่าง และด้านมิติกฎธรรมาปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจ เนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานทั่วไปขององค์การย่อมมีแรงจูงใจในการทำงานแตกต่างกันตามสภาพงานและเพศ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของประยง บุญพา (2563) ได้ศึกษา บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสวนกุหลาบ วิทยาลัย จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้อง กับงานวิจัยของจิราวัลย์ พิมพ์บาล (2559) ได้ศึกษา บรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

2.2) จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มิติ กฎธรรมาปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไปมีทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหารว่าปฏิบัติต่อครูโดยแสดงออกถึงความเมตตากรุณา สนับสนุนครูให้มีความก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์อัมพร เชื้อมทอง (2562) ได้ศึกษา บรรยากาศองค์การของโรงเรียน ชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ พัฒน์ ธนฤชศิริ (2561) ได้ศึกษา บรรยากาศองค์การของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและมีติอุปสรรค มิติมิตรสัมพันธ์ มิติห่างเหิน มิติเป็นแบบอย่าง และมีติกรุณาปราณี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มิติอุปสรรค มิติมิตรสัมพันธ์ มิติเป็นแบบอย่าง พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีพฤติกรรมในมิติอุปสรรคมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเนื่องจากในสถานศึกษา มีหลายงานที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานซับซ้อนเกินความจำเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างคณะครูค่อนข้างดีมาก มิติห่างเหิน มิติกรุณาปราณี พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีพฤติกรรมในมิติห่างเหินมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการโยกย้ายผู้บริหารบ่อย ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ สีนาม (2563) ได้ศึกษา บรรยากาศองค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 มิติมิตรสัมพันธ์ มิติห่างเหิน มิติเป็นแบบอย่าง และมีติกรุณาปราณี ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสากร สนศรี (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บรรยากาศองค์การของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 1 มิติมิตรสัมพันธ์ มิติห่างเหิน มิติเป็นแบบอย่าง และมีติกรุณาปราณี ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า ควรส่งเสริมสวัสดิการและสมรรถนะให้กับคณะครู ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน มีทักษะการสื่อสารและตัดสินใจด้วยศาสตร์และศิลป์อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน ไม่ผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 มิติขาดความสามัคคี ครูทุกคนควรรู้หน้าที่ของตนเอง และช่วยเหลือกันในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- 1.2 มิติอุปสรรค ควรมีการลดระเบียบขั้นตอนลงเพื่อลดภาระงาน ทำให้งานไม่เกิดความล่าช้า
- 1.3 มิติห่างเหิน การส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ลักษณะเพื่อนร่วมงาน ไม่มีมีการแบ่งพรรคพวก
- 1.4 มิติกรุณาปราณี ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน และแสดงความห่วงใยอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของครูผู้สอนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มิติขาดความสามัคคี

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มิติกรุณาปราณี

2.3 ควรศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติยา แสนสุข (2557). บรรยายภาศองคการของโรงเรียนมัธยมศึกษาลุ่มเครือขายวังบูรพา จังหวัดสระแกว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์เพ็ญ สีนนาม. (2563). บรรยายภาศองคการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- จันทร์อัมพร เชื้อมทอง. (2562). บรรยายภาศองคการของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิศากร สนศิริ. (2554). บรรยายภาศองคการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545) การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553) การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประยง บุญพา (2563). บรรยายภาศองคการของโรงเรียนในกลุ่มเครือขายสวนกุหลาบวิทยาลัย. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัฐมาภรณ์ วิหาสุวรรณ. (2565). บรรยายภาศองคการในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พัชรินทร์ พัฒนธณกุลศิริ (2561). บรรยายภาศองคการของโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิญาดา กาวิตา. (2553). บรรยายภาศองคการของโรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริอร โมราอรardt. (2558). บรรยายภาศองคการของโรงเรียนในกลุ่มเครือขายปิ่นมาลา จังหวัดสระแกว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 บุรีรัมย์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- Halpin, A. W., and Crofts, D. B. (1963). *The organizational climate of school*. Chicago : Midwest Administration Canter.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D. W. (1970) อ้างใน พัชรินทร์ พัฒนธณกุลศิริ, (2561). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607 – 610